

Informacija o primjeni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda („Sl. list CG“, broj 68/22 i 69/22)

Vlade Crne Gore je u junu 2022. godine utvrdila Odluku o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda („Sl. list CG“ broj 68/22 i 69/22) kojom su privremeno regulisane maksimalne visine marži u trgovinama na veliko na 5 odsto, a u malim trgovinama na 7 odsto za sljedeće proizvode: pšenično bračno (tip 400 i 500), šećer, suncokretovo ulje i kuhinjska so.

Predlagač mjera je Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, a u skladu sa Zakonom o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, koji je Skupština Crne Gore usvojila 10. maja tekuće godine. Donošenjem ove odluke Vlada Crne Gore je djelovala u cilju zaštite realnog životnog standarda građana, smanjenja inflatornih očekivanja i postizanja neophodne stabilizacije cijena osnovnih životnih namirnica.

Godišnje stope inflacije u periodu od juna do novembra 2022. godine (podaci prikazani u Tabeli 1 i izraženi promjenom Indeksa potrošačkih cijena *engl. Consumer Price Index - CPI*) pokazuju da i dalje postoji veoma visoka i rastuća inflacija. Godišnja stopa inflacije je u junu i julu iznosila 13,5% i 14,9%, respektivno, a prema poslednjim dostupnim podacima u novembru iznosi 17,5%. Iako je evidentno da je inflacija danas globalni problem i da je ključno uzrokovana eksternim šokovima, za malu i otvorenu crnogorsku ekonomiju posebno je važno da se na adekvatan način prilagodi novonastalim uslovima. Ključni faktori koji determinišu opšti porast cijena jesu: rat u Ukrajini, prekidi lanaca snabdijevanja, posljedice COVID-19 pandemije i rastuća neizvjesnot na globalnom nivou.

Tabela 1. Godišnja stopa inflacije u Crnoj Gori

	Godišnja inflacija (CPI)
Jun 2022	13,5%
Jul 2022	14,9%
Avgust 2022	15,0%
Septembar 2022	16,0%
Oktobar 2022	16,8%
Novembar 2022	17,5%

Izvor: Monstat

Evidentno je da se Crna Gora i dalje nalazi u zoni visoke inflacije i da svi identifikovani uzročnici inflacije i dalje djeluju, pa je stoga potrebno uložiti dodatne napore kako bi se inflacija stavila pod kontrolu i zaštitio realni dohodak građana.

Na osnovu redovnih izvještaja koje za potrebe analiza Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma sačinjava Uprava za inspekcijske poslove primjećuje se da je u prosjeku prisutan trend rasta cijena najvećeg broja praćenih proizvoda, a što je u skladu sa prethodno iznijetim podacima o rastu opšte stope inflacije. **Međutim, ovdje se jasno uočava da proizvodi kod kojih su ograničene trgovačke marže nisu u analiziranom periodu poskupili, već da su njihove cijene u značajnoj mjeri manje u odnosu na vrijeme prije donošenja odluke. Cijena kuhinjske soli po kilogramu smanjena za prosječno 14%, cijena jestivog suncokretovog ulja po litru za prosječno 12%, cijena pšeničnog brašna po kilogramu za prosječno 10%, a cijena šećera po kilogramu smanjena je za prosječno 2%.**

Tabela 2. Prosječne cijene analiziranih prehrambenih proizvoda u periodu od juna do novembra 2022. godine

Kontrolisani proizvod	15. jun	15. sept.	15. nov.	Razlika u cijeni nov./jun.
Domaći sir 1 kg	5.83	6.19	6.32	8%
Flaširana voda 1,5 l	0.56	0.59	0.59	5%
Jagnjeće i ovčije meso 1 kg	8.71	8.93	9.03	4%
Jestivo suncokretovo ulje 1 l	2.42	2.27	2.13	-12%
Jogurt 1 l	1.18	1.31	1.40	19%
Juneće i goveđe meso 1 kg	7.86	8.31	8.35	6%
Kokošija jaja 10 kom	1.80	1.79	2.13	18%
Krompir 1 kg	0.68	0.88	0.90	32%
Kuhinjska so 1 kg	0.50	0.41	0.43	-14%
Mlijeko 1 l	1.02	1.30	1.47	44%
Pileće meso-cijelo 1 kg	2.82	3.11	3.06	9%
Pirinač 1 kg	1.74	1.84	1.84	6%
Pšenični bijeli hljeb 600g	0.79	0.75	0.75	-5%
Pšenično brašno 1 kg	0.81	0.75	0.73	-10%
Svinjsko meso 1 kg	4.29	4.45	4.48	4%
Šećer 1 kg	0.95	0.94	0.93	-2%
Teleće meso 1 kg	9.77	10.32	10.11	3%

Na osnovu prethodnih podataka uočava se da je Odluka imala povoljno dejstvo na cijene osnovnih životnih namirnica i da je u značajnoj mjeri zaštitila životni standard građana, a pogotovo onih najugroženijih u čijoj strukturi potrošnje ovi proizvodi zauzimaju najveće učešće.